

HE 9/2022 VP

HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE LAIKSI YRITYSTEN MÄÄRÄAIKAISESTA KUSTANNUSTUESTA ANNETUN LAIN MUUTTAMISESTA (KUUEDES KIERROS)

Musiikkialan yrityksille sekä itsensä työllistäjille TEM:n ja OKM:n erilaiset taloudelliset tukimekanismit ovat olleet kriittinen työkalu toimintaedellytysten varmistamisessa tilanteessa, jossa elävän musiikin tapahtumia on ennakoimattomasti ja epäsuhtaisesti rajoitettu lailla tai viranomais määräyksillä. Tapahtumien sulkua vaikuttaa myös suoraan musiikki- ja tapahtuma-alan alihankintaketjujen ja välittäjäportaalan toimijoiden liiketoimintaan ja toimintaedellytyksiin.

Haluamme nostaa sekä hallituksen esityksestä että koko kulttuurialan koronatukien kokonaisuudesta seuraavia huomioita:

1. OKM:n antaman ennakkotiedon mukaan lisätalousarviossa 1/2022 kulttuurialan yhteisöille jaettava koronatuki ei tule kohdistumaan yritysmuotoisille toimijoille. Tämä on kriittistä musiikkialan toimijoiden kannalta.

Musiikkialaan on lähes kaksi vuotta kohdistunut ennalta-arvaamatonta sääntelyä ja alati muuttuvia viranomaispäätöksiä. **OKM:n suorat tuet ovat olleet käytännössä ainoa sellainen työllisyyttä tukeva ja toimintaa käynnissä pitävä tuki, jota on jossain määrin pystytty ennakoimaan.** OKM:n ennakkotietona tullut linjaus, on myös ristiriidassa ministeriön aiemman viestin kanssa. OKM oli antanut ymmärtää, että tukea pyritään allokoimaan myös elävän musiikin yksityissektorille niin kauan, kun poikkeuksellinen aika jatkuu, vaikka normaalioloissa ala ei tuen saajiin lukeudukaan. Tuen avulla moni alan toimija on välttynyt isommilta irtisanomisilta, selviten vain lomautuksilla.

Ilman OKM:n suoraa tukea väliinputoajia määrä tulee nousemaan. Kustannustukea on kehitetty joka kierroksella vastaamaan paremmin musiikkialan toimijoiden tarpeita, mutta silti sekä kustannustukeen että sulkukorvaukseen liittyy sekä epävarmuustekijöitä että tukimuodon rakenteen tuomia ongelmia, jotka haastavat sen kohdentumista nimenomaan välittäjäportaalille.

Musiikkialalle on nyt tärkeä luoda tukikokonaisuus (KT6, sulkukorvaus, tapahtumatakuu ja OKM:n suorat tuet), joita löytyisi mahdollisimman monelle erilaiselle toimijalle (eri kokoiset konsertti- ja festivaalijärjestäjät sekä välittäjäportaan yritykset kuten managementit ja kustantajat) edes yksi soveltuva tukimuoto. Yksi tuki ei kata moninaista elävän musiikin ekosysteemiä eikä sovi kaikille.

2. Music Finland kannattaa kustannustuen kohdentamista toimialoille, jotka ovat pandemiasta eniten kärsineet. Music Finland kuitenkin kannattaa liikevaihdon muutoksen rajan laskemista 20 prosenttiin. Tämä mahdollistaisi tuen kohdentumisen myös toiminimi- ja yksinyrittäjille, joiden taloudellinen liikkumavara on tyypillisesti kapea ja 20 prosentin liikevaihdon alenema toimeentulon kannalta hyvin oleellinen.
3. Music Finland pitää ensiarvoisen tärkeänä, että sulkemiskorvaukseen ja kustannustukeen ovat oikeutettuja kriteerit täyttävät yritykset (virallisesta toimialaluokituksesta huolimatta), jotka kärsivät välillisesti musiikkitapahtumien sulusta. Erityisesti viittaamme tässä musiikkikustannusyrityksiin ja musiikintekijöiden

yritystoimintaan, joka on jäänyt väliinputoajan asemaan edellisillä hakukierroksilla, sillä kustannustuki ei ole huomionnut musiikkialan eri sektoreiden keskinäisriippuvuuksien sekä ansaintamallien synnyttämiä ajallisia viiveitä. Viimeisimmän vertailujakson aikana tekijänoikeuskorvaukset ja kustantajien liikevaihdon tappiot ovat realisoituneet pitkältä aikaväliltä huomattavasti.

Lisäksi tukikelpoisiksi tulee laskea alihankintaketjut, jotka toimialaluokituksesta huolimatta ovat riippuvaisia musiikkitapahtumien järjestämisestä. Lainsäätäjän tulee pitää huolta, että sulkukorvaus ulottuu kaikkiin niihin elävän musiikin alan yrityksiin, joihin yleisötilaisuuksien rajoittaminen vaikuttaa. Vaikka yritys ei olisi toiminut tilaisuuden varsinaisena järjestäjänä, tulee tälle myöntää sulkemiskorvaus, jos yritys voi hakemuksessaan osoittaa, että sen liiketoiminta on keskeytynyt sen asiakaskuntaan kohdistuneista rajoitustoimista johtuen.

4. Music Finland pitää tärkeänä, että musiikkialan elpymistä tuetaan jatkossa myös muilla kustannustukilakiin perustuvilla työkaluilla, kuten tapahtumatakuulla. **Music Finland esittää tapahtumatakuun valmisteluprosessin vauhdittamista ja pikaista voimaansaattamista.**

Tapahtumatakuu tukisi elävän musiikin kentän toimijoita, joilla on uskottava näkymä liiketoiminnan käynnistymiseen ja jatkuvuuteen, mutta koronakriisin aiheuttaman taloudellisen aseman heikentymisen vuoksi tilapäisesti riittämätön maksu- ja riskinotto-kyky. Tapahtumatakuun piiriin tulee jatkossa lukea myös pienemmän liikevaihdon toimijat ja ympärivuotinen tapahtumatoiminta, esimerkiksi keikkapaikat, klubit ja konserttitalit. Niin kauan, kun koko toimialaa rajoitetaan samoin rajoituksin, on sitä myös tuettava tasa-arvoisesti. Jotta tapahtumatakuu toimii aitona riskinhallinnan välineenä, tarvitsee tapahtuma-ala tietoa sen aikataulusta ja reunaehdoista pian.

5. Music Finland yhtyy Tapahtumateollisuus ry:n ja LiveFIN:n lausuntoon kustannustuen tukikaton nostamisesta ja esittää, että yritysten kustannustuen tukikatto nostetaan 10 miljoonaan euroon koko lain ja sen kaikkien erilaisten tukimuotojen osalta.

Tämä takaisi yhdenvertaisen aseman myös elävän musiikin yksityissektorin suurimmille yrityksille viranomaisen asettamista rajoituksista aiheutuvien tappioiden edelleen jatkuessa. Toimialan suurimmat ja siten myös taloudellisilta sekä työllisyysvaikutuksiltaan vaikuttavimmat yritykset ovat muutoin jäämässä tuen ulkopuolelle tuen enimmäismäärän täytyttyä. Pitkään jatkuneessa kriisissä myös näiden toimijoiden taloudellinen asema on heikko.

Huomioita lakiesitykseen:

5 a § Sulkemiskorvaus

Music Finland kannattaa sulkemiskorvauksen ulottamista yrityksille, joiden järjestämät yleisötilaisuudet on kielletty.

”... Sulkemiseen rinnastetaan yleisötilaisuuden järjestämisen rajoittaminen tavalla, joka tekee tilaisuuden järjestämisen ilmeisen mahdottomaksi...”

Kirjaus tällaisenaan jättää viranomaispäätöksen velvoitteet epäselviksi. Esimerkiksi elävän musiikin klubien ja keikkapaikkotoimintaa rajoittaa oleellisesti ravintolasääntely (mm. anniskelun kellonaikoja rajaavat

valtioneuvoston asetukset, kapasiteettirajoitukset). Nämä rajoitustoiminnot tulee tulkita niin, että tapahtuman järjestäminen on mahdotonta.

Sulkemiskorvauksen tulisi ulottua myös siirrettyihin elävän musiikin tilaisuuksiin.

Kirjaus ”... Korvaus ei koske siirrettyä tilaisuutta...” on musiikkialan kannalta kriittinen ja se tulee muuttaa. Lakiesityksen perusteluissa mainitaan, että pandemiaa on kestänyt lähes kaksi vuotta ja yrityksillä on ollut aikaa sopeutua tilanteeseen (TaVM 33/2021). Musiikkialalla oleellisin sopeutustyökalu on ollut musiikkitapahtumien siirtäminen tulevaan. Tilaisuuden siirtäminen on verrattavissa sen perumiseen: Siirrettyyn tilaisuuteen kohdistuu joustamattomia kuluja ja tehtyä työtä huolimatta siitä, että tilaisuus ei toteutuisikaan. Toiminnan rajoittaminen sulkemiseen rinnastettavalla tavalla pakottaa järjestäjän perumaan konsertin ja palauttamaan pääsylipun hinnan kuluttajaviranomaisen ohjeen mukaisesti sitä vaativille asiakkaille, vaikka tilaisuus myöhemmin toteutuisikin. Elävän musiikin tapahtumien kaltaista kohtaamiseen perustuvaa toimintaa ei voi pysyvästi tai toistuvasti myöskään siirtää digitaalisiin ympäristöihin. Toiminnan ja liiketoiminnan ansaintamallin ydin on kokemuksellisuudessa ja sitä pitäisi myös lainsäätäjän tukitoimillaan vahvistaa.

Koronatodistusta tulee käyttää ainoastaan vaihtoehtona rajoituksille. Koronatodistusta koskeva kirjaus tulee poistaa sulkukorvausta koskevasta pykälästä.

”...Korvauksen edellytyksenä on, että rajoituksesta ei ole mahdollista poiketa edellyttämällä tartuntatautilain 58 i §:ssä säädettyä EU:n digitaalista koronatodistusta...”

Koronatodistuksen käyttö on rajoitustoimi muiden joukossa. Lainsäätäjän tulee huomioda tämä kaikissa tilanteissa eikä olettaa, että koronatodistus mahdollistaisi elävän musiikin tapahtumajärjestämisen ja liiketoiminnan normaaliin verrattavalla tavalla.

Vertailukausi

Kiitämme tuen valmistelua siitä, että tukikaudet on määritelty niin, että ne huomioivat sekä uudet yhtiöt ja vanhat yhtiöt.

Tukikauden pituus

Hallituksen esityksessä sulkemiskorvauksen tukikausi alkaa 1.10.2021, josta alkaen korvauksessa huomioidaan peruuntuneeseen liiketoimintaan kohdistuvia kuluja.

Viranomais määräyksellä määrätyn rajoituksen tai yleisötilaisuuksien järjestämiskiellon vaikutus elinkeinotoimintaan jatkuu vielä määräyksen päättymisen jälkeenkin. Tapahtuma-alalla kassavirta ei käynnisty välittömästi rajoituksen päättyessä, vaan myynnin käynnistyminen vaatii aina toimintaympäristöltä ennustettavuutta.

Esitämme, että sulkemiskorvauksen tukikausi alkaa 1.10.2021 ja jatkuu vielä 14 vrk sulun päätyttyä.

Helsingissä 15.2.2022

Kaisa Rönkkö
Toiminnanjohtaja, Music Finland
puh 0408674216

